

Úvod

Pri večeri, keď už diabol vnukol Judášovi, synovi Šimona Iškariotského, aby ho zradil, Ježiš vo vedomí, že mu Otec dal do rúk všetko a že od Boha vyšiel a k Bohu odchádza, vstal od stola, zoblíkol si odev, vzal plátennú zásteru a prepásal sa. Potom nalial vody do umývadla a začal umývať učeníkom nohy a utierať zásterou, ktorou bol prepásaný. Tak prišiel k Šimonovi Petrovi. On mu povedal: „Pane, ty mi chceš umývať nohy?“ Ježiš mu odpovedal: „Teraz ešte nechápeš, čo robím, ale neskôr pochopíš.“ Peter mu povedal: „Nikdy mi nebudeš umývať nohy!“ Ježiš mu odpovedal: „Ak ťa neumyjem, nebudeš mať podiel so mnou.“ Šimon Peter mu vrazil: „Pane, tak potom nielen nohy, ale aj ruky a hlavu!“ (Jn 13, 2-9)

Ježišov prejav lásky pri umývaní nôh nás pozýva na bolestnú cestu. A podobne ako Peter a apoštoli, ani my ešte všetkému nerozumieme... Ježiš nám pripravil nielen srdcia, ale aj nohy, ktoré majú nasledovať jeho kroky. Spýtajme sa úprimne – každý sám seba – dokážeme stáť na vlastných nohách alebo len nevládne ležíme v apatii a rezignácii? Máme odvahu kráčať za Ježišom? Svätý Otec František nás povzbudzuje: „Priatelja, Ježiš je Pánom rizika, (...) a nie Pánom komfortu, istoty a pohodlnosti. Na to, aby sme nasledovali Ježiša, je potrebné mať dávku odvahy, je potrebné rozhodnúť sa zameniť gauč za pár topánok, ktoré nám pomôžu kráčať po cestách, o ktorých sme nikdy ani nesnívali a ani len na ne nepomysleli...“ (Z príhovoru pápeža Františka mladým počas sobotnej večernej vigílie na SDM 2016 v Krakove.)

Prvý krok – Odsúdenie

Potom Pán vyvolil iných sedemdesiatich dvoch a po dvoch ich poslal pred sebou do každého mesta a na každé miesto kam sa sám chystal ísť. A povedal im: „Žatva je veľká, ale robotníkov málo. Preto proste Pána žatvy, aby poslal robotníkov na svoju žatvu! Choďte! Hľa, posielam vás ako baránkov medzi vlkov. A keď prídete do niektorého mesta a prijmú vás, jedzte, čo vám predložia, uzdravujte chorých, čo sú v ňom a povedzte im: „Priblížilo sa k vám Božie kráľovstvo.“ Keď prídete do niektorého mesta a neprijali by vás, vyjdite do jeho ulíc a povedzte: „Striasame na vás aj prach, čo sa nám vo vašom meste prilepil na nohy. Ale vedzte, že sa priblížilo Božie kráľovstvo!“ (porov. Lk 10, 1-3.9-11)

Krásny paradox... Pilát túži „striasť“ vinu a krv z rúk ich ponorením do vody a Ježiš káže striasť prach z nôh tam, kde ho neprijímajú. Čisté ruky verzus čisté nohy. Ježišove nohy však rozvrieli prach ulíc Golgoty, lebo vykročil... Pilát si umyl ruky, ale ostal stáť... A my?

Druhý krok – Kríž

Aký dobrý je Boh voči statočným, Boh voči tým, čo majú srdce čisté. **No mne sa temer nohy podlomili, takmer som sa zapotácal.** Lebo som žiarlil na chvastúňov, keď som videl, ako bezstarostne si žijú hriešnici. (Ž 73, 1-3)

Koľkokrát sme si povedali: „Kde je tá Božia spravodlivosť, keď my – „dobrí kresťania“ – trpíme, a tí druhí – „zlí hriešnici“ – si žijú bezstarostne?“ Ježiš objíma kríž, kladie si ho na svoje plecia, a nohy sa mu podlamujú aj kvôli nášmu nepochopeniu skutočného života s Bohom... Lebo žiarlime namiesto toho, aby sme žiarili. Lebo stále ostávame stáť so založenými rukami namiesto toho, aby sme objali svoj kríž a vykročili za Ježišom.

Tretí krok – Pád

Nesúďte, aby ste neboli súdení. Lebo ako budete súdiť vy, tak budú súdiť aj vás, a akou mierou budete merať vy, takou sa nameria aj vám. Prečo vidíš smietku v oku svojho brata, a vo vlastnom oku brvno nezbadáš? Alebo ako môžeš povedať svojmu bratovi: „Dovoľ, vyberiem ti smietku z oka“ - a ty máš v oku brvno?! Pokrytec, vyhod' najprv brvno zo svojho oka! Potom budeš vidieť a budeš môcť vybrať smietku z oka svojho brata. **Nedávajte, čo je sväté, psom a nehádzte svoje perly pred svine, aby ich nohami nepošliapali,** neobrátili sa proti vám a neroztrhali vás. (Mt 7, 1-6)

Ježiš vlečie brvno na pleciach, kráča okolo nás, ktorým trčia brvná z očí a padá na zem... Ako perla, po ktorej sa šliape... Padá na zem za všetky naše predčasné súdy, posudzovania a odsúdenia... Aj keď sme stále paralyzovaní a nedokážeme sa odlepiť z miesta, skúsme sa aspoň skloniť, zodvihnúť tú vzácnu perlu zo zeme a pomôcť Ježišovi vstať...

Štvrtý krok – Svetlo

Tvoje slovo je **svetlo pre moje nohy** a pochodeň na mojich chodníkoch. (Ž 119, 105)

Nepochopiteľná sila, ktorá držala Máriu pri stretnutí so svojím synom – je jej syn sám. Večné Slovo, ktoré v mladosti počúvala a ktoré „utkala“ vo svojom živote, sa stalo svetlom a pochodňou aj pre najtemnejšiu uličku jej životnej cesty. Kráča s ním až sem – na Golgotu. A pohne sa ešte ďalej – až pod kríž. Mária, nauč nás kráčať za svetlom tvojho syna, aby sme aj my mohli svietiť na cestu iným.

Piaty krok – Pomoc

Pútnická pieseň. Svoj zrak upieram na vrchy: príde mi odtiaľ pomoc? Pomoc mi príde od Pána, ktorý stvoril nebo i zem. **Nedovolí, aby sa ti noha zachvela, nezdriemne ten, čo ťa stráži.** Nedrieme veru, ani nespí ten, čo stráži Izraela. Pán ťa stráži, Pán je tvoja záštita po tvojej pravici. Za dňa ťa slnko nezraní ani mesiac za noci. Pán ťa bude chrániť od všetkého zlého; Pán ti bude chrániť život. Pán bude chrániť tvoj odchod i príchod odteraz až naveky. (Ž 121)

Symbolický text z knihy žalmov s názvom „Pútnická pieseň“. Ježiš stretá na svojej krížovej ceste pútnika z Cyrény – Šimona a prijíma jeho pomoc, aby jeho chvejúce sa nohy dokázali kráčať ďalej... Kam upierame svoj zrak my? Odkiaľ očakávame pomoc? Veríme, že Boh nedrieme, ani nespí? Sme vďační všetkým tým pútnikom Šimonom, ktorých nám Pán posielal?

Šiesty krok – Odvaha

Ktorýsi farizej pozval Ježiša, aby s ním jedol. On vošiel do farizejovho domu a sadol si k stolu. V meste bola istá žena, hriešnica. Keď sa dozvedela, že je hosťom vo farizejovom dome, priniesla alabastrovú nádobu s voňavým olejom, **s plačom pristúpila zozadu k jeho nohám, začala mu slzami máčať nohy** a utierala mu ich svojimi vlasmi, bozkávala mu ich a natierala voňavým olejom. (porov. Lk 7, 36-38)

Dve odvážne ženy, ktoré sa nebáli vystúpiť z davu a riskovať, že budú nepochopené, či vysmiate. Hriešnica túžila po odpustení... Ktovie, po čom túžila Veronika? Obe veľmi milovali, obe zachránila ich veľká viera. Hriešnica sa tvárou skláňa k Ježišovým nohám, Veroniku nesú jej nohy ku Kristovej tvári. Kde stojíme my? Máme odvahu predrať sa cez dav a utrieť Ježišovu tvár, či skloniť sa k jeho nohám?

Siedmy krok – Ďalší pád

Zachráň ma, Bože, lebo voda mi vystúpila až po krk. **V bezodnom bahne viaznem a nemám pevnej pôdy pod nohami, dostal som sa do hlbín vôd a zalieva ma príval.** Ustatý som od volania, hrdlo mi zachríplo. Unavili sa mi oči, čo tak vyzerám svojho Boha. (Ž 69, 2-4)

Stráca pevnú pôdu pod nohami a padá... Lebo kráča bahnom zlých rozhodnutí na križovatkách našich životov... Lebo viazne v blate našich slepých uličiek... Lebo sa topí v kalužiach na všetkých našich obchádzkach, či skratkách bez Boha... Napriek tomu vstáva a ide ďalej...

Ôsmy krok – Plač

Preto vzpružte ochabnuté ruky a podlomené kolená! A vaše nohy nech kráčajú rovno, aby sa to, čo je chromé, nevykĺbilo, ale skôr aby sa uzdravilo. Usilujte sa o pokoj so všetkými a o svätosť, bez ktorej nik neuvidí Pána. Dbajte na to, aby nik nepremeškal Božiu milosť; aby nevyrazil nejaký koreň horkosti a nevyvolal zmätok a nenakazil mnohých. (Hebr 12, 12-15)

„*Neplačte nado mnou ale sami nad sebou a nad svojimi synmi a dcérami!*“ Možno sme premeškali Božiu milosť, možno sa v rodinnej záhrade zakorenila horkosť hriechu... Ale nič nie je stratené! Vzpružme ochabnuté ruky a podlomené kolená a kráčajme rovno! My máme byť vzorom pre svojich blízkych. Usilujme sa o svätosť, bez ktorej nik neuvidí Pána. Ani naše deti...

Deviaty krok – Posledný pád

Beda svetu pre pohoršenie! Pohoršenia síce musia prísť, ale beda človekovi, skrze ktorého pohoršenie prichádza! **Ak ťa zvádza na hriech tvoja ruka alebo noha, odtni ju a odhod' od seba:** je pre teba lepšie, keď vojdeš do života zmrzačený alebo krivý, ako keby ťa mali s obidvoma rukami a s obidvoma nohami hodiť do večného ohňa. (Mt 18, 7-8)

Ježiš už ledva kráča, potáca sa ako zmrzačený, nesúc na svojich nohách hriechy celého ľudstva. Poslednýkrát padá na zem a ostáva na nej ležať... Za všetky pohoršenia, ktoré prišli skrze nás, za všetky naše prešľapy, za naše vstupy do zakázaných zón a protismerov... Za to, že sme stáli, keď bolo treba ísť a náhlili sa, keď bolo lepšie ostať stáť, alebo sa vrátiť naspäť... Za to, že nemáme odvahu odňať si ruku, či nohu, ak nás zvádzajú na hriech...

Desiaty krok – Vyzliekanie

Ale Štefan, plný Ducha Svätého, uprene sa zahľadil na nebo, uvidel Božiu slávu a Ježiša stáť po pravici Boha a povedal: „Vidím otvorené nebo a Syna človeka stáť po pravici Boha.“ Strašne vykriekli, zapchávali si uši a všetci sa naňho vrhli. Vyhnali ho za mesto a kameňovali. **Svedkovia si odložili šaty k nohám mladého muža, ktorý sa volal Šavol.** Štefana kameňovali a on sa modlil: „Pane Ježišu, prijmi môjho ducha.“ Potom si klakol a zvolal veľkým hlasom: „Pane, nezapočítaj im tento hriech.“ A len čo to povedal, zomrel. (porov. Sk 7, 55-60)

Odložiť si šaty k niekoho nohám môže byť prejavom súhlasu s jeho zmýšľaním a konaním. Hľadiac na obnaženého Spasiteľa obnažme na chvíľu svoje vnútro a odložme svoje pomyselné šaty k jeho nohám. Možno nás čaká to, čo prenasledovateľa Šavla – Ježišova otázka: „*Prečo ma prenasleduješ?*“, pád na zem a potom úplne nová cesta... A možno sú pri našich nohách stále odložené Ježišove šaty. Ako prejav jeho nekonečnej lásky, a to aj napriek tomu, že tie šaty sme z neho strhli my...

Jedenásty krok – Pribíjanie

Bože môj, Bože môj, prečo si ma opustil? Vysmievajú sa mi všetci, čo ma vidia, vykrúcajú ústa a potriasajú hlavou. Rozlievam sa sťa voda a uvoľňujú sa vo mne všetky kĺby. Srdce mi mäkne ako vosk a topí sa mi v útrobach. Podnebie mi vysychá ako črepiny a jazyk sa mi lepí k hrtanu. Do prachu smrti ma odvádzaš. Obkľučuje ma svorka psov, obstupuje ma tlupa zlosynov. **Prebodli mi ruky a nohy, môžem si spočítať všetky svoje kosti.** (Ž 22, 2.8.15-18)

Ježišove nohy dokráčali do cieľa krížovej cesty. Nohy Boha, ku ktorým kládli slepých, chromých a nemých, nohy, ktoré sa vždy náhlili k najbiednejším a opusteným, sa už nemôžu ani pohnúť. Prebodli mu ich klinec. Boh odvtedy potrebuje naše nohy... A my? Nie sú naše nohy priklincované strachom, či nezaujmom ešte skôr, akoby sa mali pohnúť k blíznym?

Dvanásty krok – Smrť

Istý človek mal dvoch synov. Mladší z nich povedal otcovi: „Otec, daj mi časť majetku, ktorá mi patrí.“ A on im rozdelil majetok. O niekoľko dní si mladší syn všetko zobral, odcestoval do ďalekého kraja a tam svoj majetok hýrivým životom premárnil. Keď všetko premrhal, nastal v tej krajine veľký hlad a on začal trieť núdzu. Išiel teda a uchytil sa u istého obyvateľa tej krajiny a on ho poslal na svoje hospodárstvo svine pásť. I túžil nasýtiť sa aspoň strukmi, čo žrali svine, ale nik mu ich nedával. Vstúpil teda do seba a povedal si: „Koľko nádenníkov u môjho otca má chleba nazvyš, a ja tu hyniem od hladu. Vstanem, pôjdem k otcovi a poviem mu: Otče, zhrešil som proti nebu i voči tebe. Už nie som hoden volať sa tvojím synom. Prijmi ma ako jedného zo svojich nádenníkov.“ I vstal a šiel k svojmu otcovi. Ešte bol ďaleko, keď ho zazrel jeho otec, a bolo mu ho ľúto. Pribehol k nemu, hodil sa mu okolo krku a vybozkával ho. Syn mu povedal: „Otče, zhrešil som proti nebu i voči tebe. Už nie som hoden volať sa tvojím synom.“ Ale otec povedal svojim sluhom: „Rýchlo prineste najlepšie šaty a oblečte ho! Dajte mu prsteň na ruku a **obuv na nohy!** Privedte vykŕmené teľa a zabite ho. Jedzme a veselo hodujme, lebo tento môj syn bol mŕtvy, a ožil, bol stratený, a našiel sa.“ (Lk 15, 11-24)

Boží syn zomrel, bol mŕtvy, aby sme my všetci ožili a neboli viac stratení. Pod krížom máme všetci pripravené čisté krásne šaty, kráľovské prstene a novú obuv na nohy, aby sme viac nemuseli chodiť bosí... On zachránil náš život od smrti, naše oči od slz a naše nohy pred pádom. A preto budeme pred tvárou Pána kráčať v krajine žijúcich... A nie v krajine mŕtvych!

Trinásty krok – Snímanie z kríža

Keďže bol Prípravný deň, Židia požiadali Piláta, **aby ukrižovaným polámali nohy** a sňali ich, aby nezostali telá na kríži cez sobotu, lebo v tú sobotu bol veľký sviatok. Prišli teda vojaci a polámali kosti prvému aj druhému, čo boli s ním ukrižovaní. No keď prišli k Ježišovi a videli, že je už mŕtvy, kosti mu nepolámali, ale jeden z vojakov mu kopijou prebodol bok a hneď vyšla krv a voda. A ten, ktorý to videl, vydal o tom svedectvo a jeho svedectvo je pravdivé. On vie, že hovorí pravdu, aby ste aj vy uverili. Toto sa stalo, aby sa splnilo Písmo: „Kosť mu nebude zlomená.“ A na inom mieste Písmo hovorí: „Uvidia, koho prebodli.“ (Jn 19, 31-37)

Bizarné zlomeniny... Absurdná poistka, aby sa tie priklincované nohy predsa už len nikdy nepohli... Vojaci prišli až ku krížu. Ich nohy zastali na najdôležitejšej križovatke dejín. Jeden z nich sa však pohol ďalej tým najodvážnejším možným spôsobom – vydal svedectvo... Akou cestou sa z križovatky Kristovho kríža vyberieme my?

Posledný krok?

Vtom sa im otvorili oči a spoznali ho. Ale on im zmizol. Tu si povedali: „Či nám nehorelo srdce, keď sa s nami cestou rozprával a vysvetľoval nám Písma?“ A ešte v tú hodinu vstali a vrátili sa do Jeruzalema. Tam našli zhromaždených Jedenástich a iných s nimi a tí im povedali: „Pán naozaj vstal z mŕtvych a zjavil sa Šimonovi.“ Aj oni porozprávali, čo sa im stalo cestou a ako ho spoznali pri lámaní chleba. Kým o tom hovorili, on sám zastal uprostred nich a povedal im: „Pokoj vám.“ Zmätení a naľakaní si mysleli, že vidia ducha. On im povedal: „Čo sa ľakáte a prečo vám srdcia zachvacujú také myšlienky? **Pozrite na moje ruky a nohy, že som to ja!** Dotknite sa ma a presvedčte sa! Veď duch nemá mäso a kosti - a vidíte; že ja mám.“ **Ako to povedal, ukázal im ruky a nohy.** (Lk 24, 31-40)

Skôr, než učenici uvideli ruky a nohy zmŕtvychvstalého Pána, prestrašení hľadeli na nevládne prebodnuté končatiny na kríži a v hrobe. No potom prišlo nové ráno a nečakané stretnutia... Pozývame Ježiša na naše cesty? Dovolíme mu kráčať s nami krížom-krážom, cestou-necistou? Horí nám srdce v jeho prítomnosti? Alebo je pre nás stále len Kristom ležiacim v hrobe? „**Pozrite na moje ruky a nohy, že som to ja!**“

Záver

Ďakujeme ti, Pane, za všetky kroky tvojej križovej cesty. Padáme k tvojim nohám a prosíme ťa – uzdrav a posilni naše nohy, aby neostali paralyzované stáť na mieste, ale pohli sa za tebou... Aby sme mohli spolu s blahoslavenou sestrou Zdenkou Schelingovou nahlas vysloviť: „*S úsmevom kráčajme ku Golgote, tam nájdeme toho, ktorý všetku lož, zlobu, faloš, klam ľudí, poznal prv ako my. On nás už len necháva kráčať po ním vyšliapanej ceste. Akí nevďační by sme boli, keby sme sa všetkému neusmiali! Život bez utrpenia je život bez lásky a život bez lásky je smrť.*“

Pre ODVÁŽNY ROK pripravil: Pavol Danko.